

ერთი თეატრალური ტერმინის შესახებ

ლობჯანიძე ივლიტა

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თბილისი

DOI: <https://doi.org/10.52340/idw.2023.30>

აბსტრაქტი. ქართული თეატრალური ტერმინოლოგია წარმოადგენს მთლიანად ქართული ტერმინოლოგიური სისტემის ნაწილს. ბუნებრივია, ქართული თეატრალური ტერმინოლოგიისათვის დამახასიათებელია ის ნიშან-თვისებები, რაც ზოგადად ტერმინოლოგიისთვისაა ნიშანდობლივი.

ყურადღებას გავამახვილებთ თეატრალურ ტერმინებში ერთ არსებით ნიშნ-თვისებაზე, რომელიც, განმასხვავებლად გვესახება. ჩვენი აზრით, ხელოვნების ტერმინოლოგიას, სამეცნიერო ტერმინოლოგიისაგან განსხვავებით, ტერმინთა ემოციურ-ექსპრესიული ნეიტრალიზაცია მკაფიოდ გამოხატული არ აქვს. თუ ვისაუბრებთ ხელოვნების ტერმინთა ემოციურ-ექსპრესიულობაზე, ხელოვნების დარგებს შორის თეატრალურ ხელოვნებაში ყველაზე მეტად იგრძნობა ემოციურ-ექსპრესიულობა, რასაც სათეატრო ხელოვნების არსი განაპირობებს, ჩვენ მიერ შერჩეული ტერმინი „განსაცხრომელი“ ამის დასტურად გამოდგება, რომელიც პირდაპირ მიემართება ემოციურ-ექსპრესიულ პლანს.

შუა საუკუნეების ქართული ლიტერატურის ორიგინალურსა თუ ნათარგმნ ძეგლებში დასტურდება მრავალი ქართული თეატრალური ტერმინი, მათ შორისაა განსაცხრომელი, რომელიც წარმოადგენდა ორქესტრას ქართულ შესატყვისს.

უნდა ვივარაოდოთ, რომ ჩვენმა წინაპრებმა უძველესი დღესასწაულებისადმი მიძღვნილ სანახაობებს ლხინის, მხიარულების აღმნიშვნელი ქართული სახელწოდება - განცხრომა - მიუსადაგეს, რომელიც შემდგომ სანახაობითი ხელოვნების ერთ-ერთი უძველესი სახეობის, რომელშიც მთავარი ადგილი ეკავა ცეკვასა და პანტომიმურ წარმოდგენას, ტერმინად იქცა, როგორც ტერმინი განცხრომა, ასევე მისგან ნაწარმოები განსაცხრომელი გარკვეული ემოციურ-ექსპრესიულობის მატარებელია და არაა ნეიტრალური ტერმინი. რადგან თეატრალურ სანახაობითი ხელოვნება თავისი არსით ყველაზე მძაფრად არის დაკავშირებული ემოციასა და ექსპრესიასთან, შესაძლებელია სწორედ ამიტომ ქართულ ენაში ბერძნულიდან შემოსულ ნეიტრალურ ტერმინ ორქესტრას, ემოციითა და ექსპრესიით დატვირთული ქართული ტერმინი განსაცხრომელი მიუსადაგეს.

საკვანძო სიტყვები: ტერმინი, თეატრი, ემოციურ-ექსპრესიულობა, „განცხრომა“, „განსაცხრომელი“.

ამა თუ იმ დარგის ტერმინოლოგიის შესწავლა ძირითადად რამდენიმე ასპექტით არის მნიშვნელოვანი: ა) ხალხის კულტურისა და ისტორიის შესწავლის თვალსაზრისით, ბ) კონკრეტული დარგის ჩამოყალიბებისა და განვითარების თვალსაზრისით და გ) ლინგვისტური თვალსაზრისით, დარგის ტერმინოლოგიური ველის, როგორც სემასიოლოგიური სისტემის, პრობლემემატიკის თვალსაზრისით (ტერმინთა გენეზისი, მათი სტრუქტურა და სემანტიკური ანალიზი, ტერმინთა სიტყვაწარმოებითი მოდელები და ა.შ.).

ქართული თეატრალური ტერმინოლოგია, ბუნებრივია, გულისხმობს ამ საკითხებს.

როგორც ცნობილია, ტერმინები წარმოადგენენ "ცოდნის ან მოღვაწეობის სპეციალური დარგების ტიპობრივ ცნებათა აღმნიშვნელ ლექსიკურ ერთეულებს." (გამყრელიძე 2003, 394).

"ტერმინოლოგიური ლექსიკის შექმნის ძირითად წყაროს, უპირველეს ყოვლისა, თვით ქართული ენის ლექსიკური მასალა წარმოადგენს. თანამედროვე ტერმინოლოგია მზამზარეულად იღებს და იყენებს ქართული ენის მრავალსაუკუნოვანი ისტორიის პროცესში შექმნილ სიტყვებს და მათ სპეციალური დარგის კუთვნილებად აქცევს." (დამბაშიძე 1986, 111).

ტერმინოლოგიური ლექსიკა შემადგენლობით ერთფეროვანი არ არის. ტერმინების გარდა, მასში უხვადაა არატერმინოლოგიური მასალა, სალიტერატურო ენის ლექსიკა. ტერმინთა მიგრაციის შემთხვევები ყველა ენაში მრავლად მოიძებნება.

„საერთო ენის წიაღიდან აღებულ სიტყვებს ტერმინების როლში ხმარებისას სხვა სფერო აქვთ და ფუნქციაც განსხვავებული. სალიტერატურო ენის ლექსიკაში ამ სიტყვებს ერთი მნიშვნელობა აქვთ და ერთ რომელიმე კონკრეტულ რეალიაზე მიუთითებენ, ხოლო ტერმინოლოგიურ სისტემაში ისინი სხვა დენოტატს უკავშირდებიან და სრულიად სხვა მნიშვნელობას იძენენ." (დამბაშიძე 1986, 111-112).

იდეალური ტერმინისათვის დამახასიათებელია მონოსემიურობა, არაომონიმურობა, არასინონიმურობა, ემოციურ-ექსპრესიული ნეიტრალობა, სიმოკლე.

ქართული თეატრალური ტერმინოლოგია წარმოადგენს მთლიანად ქართული ტერმინოლოგიური სისტემის ნაწილს. ბუნებრივია, ქართული თეატრალური ტერმინოლოგიისათვის დამახასიათებელია ის ნიშან-თვისებები, რაც ზოგადად ტერმინოლოგიისთვისაა ნიშანდობლივი.

ამ სტატიის მიზანია, ერთი თეატრალური ტერმინის - განსაცხრომელის - მაგალითით განვამტკიცოთ მოსაზრება, რომ ხელოვნების ტერმინები, სამეცნიერო ტერმინებისაგან განსხვავებით, არ არის ემოციურად ნეიტრალური (ჭრელაშვილი 1999, 4-5), ხოლო ხელოვნების დარგებს შორის სათეატრო ტერმინებში ყველაზე ნათლად იგრძნობა ემოციურ-ექსპრესიული პლანი.

როგორც აღვნიშნეთ, ხელოვნების ტერმინოლოგიას, სამეცნიერო ტერმინოლოგიისაგან განსხვავებით, ტერმინთა ემოციურ-ექსპრესიული ნეიტრალობა მკაფიოდ გამოხატული არ აქვს, უფრო მეტიც, ხელოვნების ტერმინოლოგიის შესახებ გადაჭრით ვერ ვიტყვით, რომ იგი ემოციურ-ექსპრესიულად ნეიტრალურია, ამ საკითხს სახვითი ხელოვნების ტერმინოლოგიის კვლევისას შეეხო ილია ჭრელაშვილი და ეჭვქვეშ დააყენა ხელოვნებაში ემოციურ-ექსპრესიული ნეიტრალობა. "ვფიქრობთ, მეცნიერების სხვადასხვა დარგებისაგან განსხვავებით ხელოვნების ტერმინოლოგიის ნაწილი ძნელად ემორჩილება სიმკაცრეს და კონკრეტულობას. ამ შემთხვევაში ტერმინები არ წარმოადგენენ "მკვდარ სახეებს" და არ შეიძლება ლაპარაკი მათ სრულ სტილურ ნეიტრალურობაზე. ამასთან დაკავშირებით შეიძლება ასეთი კითხვაც დაიბადოს: მეცნიერება და ხელოვნება თავის არსით, ბუნებით, ობიექტით პრინციპულად ხომ განსხვავდება ერთმანეთისაგან: პირველისთვის დამახასიათებელია აზროვნება ცნებებში, მეორისთვის - სახეებში." (ჭრელაშვილი 1999, 4-5). თუ ვისაუბრებთ ხელოვნების ტერმინთა ემოციურ-ექსპრესიულობაზე, ხელოვნების დარგებს შორის თეატრალურ ხელოვნებაში ყველაზე მეტად იგრძნობა ემოციურ-ექსპრესიულობა, რასაც სათეატრო ხელოვნების არსი განაპირობებს, ჩვენ მიერ შერჩეული ტერმინი განსაცხრომელიც ამის დასტურად გამოდგება, რომელიც პირდაპირ მიემართება ემოციურ-ექსპრესიულ პლანს.

როგორც ცნობილია, თეატრალურ ტერმინებს, საუკუნეების წინ თეატრალურ-

სანახაობითი ხელოვნების ჩასახვასთან ერთად ჩაეყარა საფუძველი. ამა თუ იმ სანახაობას, დღესასწაულს, რიტუალსა და წარმოდგენებს, მათში გამოყენებულ გარკვეულ რეკვიზიტებს ხალხმა შესაბამისი ცნების აღმნიშვნელი სახელები მიანიჭა.

ქართულმა თეატრალურ-სანახაობითმა ხელოვნებამ ტერმინები შექმნა როგორც ძირძველი ლექსიკური ფონდის მეშვეობით, ასევე უცხოური მასალის გამოყენებით. სხვადასხვა ენიდან შემოდიოდა და მკვიდრდებოდა უცხოური ტერმინები, რომელთა ცნების აღმნიშვნელი ტერმინები ქართულში არ არსებობდა, ზოგჯერ მოიპოვებოდა ქართული ტერმინი და უცხო მის სინონიმად გვევლინებოდა, ანდა-პირიქით. ჯერ კიდევ ძველ დროში ქართული ტერმინების გვერდით გვხვდება ბერძნულ-ლათინური ტერმინები, აღმოსავლური ქვეყნების გაძლიერების შემდეგ ქართულ ენაში ფეხს იკიდებს ბევრი არაბულ-სპარსული თეატრალური ტერმინი, უფრო გვიან კი გზა ეხსნება რუსეთისა და ევროპის სხვადასხვა ქვეყნებიდან მომდინარე ტერმინებს.

თეატრი, ხელოვნების სხვა დარგების მსგავსად, თავისი არსით მჭიდროდ არის დაკავშირებული ხალხის ცხოვრებასთან, ისტორიასა და კულტურასთან, შესაბამისად, მასში აისახება ის ტენდენციები, რაც ზოგადად ქვეყნისათვის არის დამახასიათებელი.

შუა საუკუნეების ქართული ლიტერატურის ორიგინალურსა თუ ნათარგმნ ძეგლებში დასტურდება მრავალი ქართული თეატრალური ტერმინი, მათ შორისაა „**განსაცხრომელი**“, რომელიც წარმოადგენდა **ორქესტრას** ქართულ შესატყვისს.

ბერძნული ტერმინი ორქესტრა უცხო სიტყვათა ლექსიკონში განმარტებულია შემდეგნაირად:

„ორქესტრა Theatr. Gk. Orchestra ძველ ბერძნულ (და რომაულ) თეატრში: ამფითეატრით შემოსაზღვრული მრგვალი (რომში – ნახევარწრის ფორმის) მოედანი, რომელზედაც გამოდიოდნენ ქორო (მხოლოდ საბერძნეთში) მსახიობები“ (უცხო სიტყვათა ლექსიკონი, 1989).

ტერმინები განცხრომა და განსაცხრომელი „ხელოვნების განმარტებით ლექსიკონში“ შემდეგნაირად არის განმარტებული: „**განსაცხრომელი** - ადგილი, სადაც ტარდებოდა წარმოდგენა (ქართული საცხენოსნო სანახაობიდან მომდინარე ტერმინი X-XI საუკ.).“

განცხრომა (თეატ) - ქართული თეატრალურ-სანახაობითი ხელოვნების ერთ-ერთი უძველესი სახეობა, გამოირჩეოდა მრავალფეროვნებით, მაგრამ მთავარი ადგილი „განცხრომაში“ ეკავა ცეკვასა და პანტომიმურ წარმოდგენას. ამ სახეობაში შედიოდა აგრეთვე სპორტული თამაშობები, აკრობატიკა, ჟონგლიორობა და ხუმარების გამოსვლები.“ (ხელ. განმარტ. ლექსიკ. 1985; 154)

თეატრალური ტერმინი **განსაცხრომელი** გვხვდება იოსებ მეგრელიძის „მცირე თეატრალურ ლექსიკონში“: „განსაცხრომელი ძველი ქართული წარმოდგენის, გართობის ადგილი, ძველი ბერძნული ორქესტრას ტიპისა (მეგრელიძე, 1980, 10). ამავე ლექსიკონში ავტორს ორქესტრა ასე აქვს განმარტებული: „ორქესტრა, ორხესტრა ძველ ანტიკურ თეატრში მრგვალი მოედანი, სადაც მსახიობი და ქორო გამოდიოდა; აქვე დიონისეს სწირავდნენ მსხვერპლს. შემდეგ ორქესტრასაგან განვითარდა სკენე-სცენა“ (მეგრელიძე, 1980, 27). უნდა ვივარაუდოთ, რომ ტერმინი განსაცხრომელი ერთგვარი წინამორბედი ტერმინ სცენისა. აქვე აღსანიშნავია, რომ განსაცხრომლის პარალელურად სცენის აღმნიშვნელი ტერმინი **სამღერელიც** დასტურდება.

თეატრალურ ლექსიკონში **განსაცხრომელი** განმარტებულია როგორც „ადგილი, სადაც ტარდებოდა წარმოდგენა“ (ლობჯანიძე 2010, 17), ამავე ლექსიკონში გვხვდება ტერმინი განცხრომა, როგორც „ქართული თეატრალური სანახაობითი ხელოვნების ერთ-ერთი უძველესი სახეობა, რომელშიც მთავარი ადგილი ეკავა ცეკვასა და პანტომიმურ წარმოდგენას“

(ლობჯანიძე 2010, 17).

ლექსემა **განსაცხრომელი** ვნებითი გვარის მიმღობას წარმოადგენს (გან-სა-ცხრომ-ელ-ი), მომდინარეობს სიტყვისგან განცხრომა და მისი მნიშვნელობა ლხინსა და მხიარულებას უკავშირდება.

სულხან-საბა ორბელიანს **განსაცხრომელი** არა აქვს განმარტებული, თუმცა გვხვდება **განცხრომა**, როგორც სანახაობითი ხელოვნების სახეობა. აქვე ავტორი შენიშნავს, რომ განცხრომა არის დიდი ლხინი და მხიარულება: „განცხრომა თამაშობა, ხუმრობა და ლხინი ZA. თამაშობა ანუ ხუმრობა და ლხინი B. განცხრომად ითქმის ხუმრობაცა, ლხინი(ცა) და თამაშობაცა C. ხუმრობა. განცხრომა არს ლხინი დიდი, გინა ხუმრობა და თამაშობა E. (საბა 1991, 144).

ნიკო ჩუბინაშვილის „ქართულ ლექსიკონში“ არ გვხვდება განსაცხრომელი, თუმცა განმარტებულია სიტყვა **განცხრომა**, რომელიც თეატრალურ-სანახაობითი ხელოვნების მნიშვნელობით არის გადმოცემული. „**განცხრომა** - (განვცხრები) ლხინობა, **მხიარულობა სახიობითა** (ფსალ. 67,3 და 118,14; ლუკ.15,25), Наслаждатся, веселиться, ликовать.// წარმგებლობა, роскошь. (ჩუბინაშვილი, 1961, 169)

„ქართულ აგიოგრაფიულ სიმფონია ლექსიკონში“ შეტანილია მხოლოდ **განცხრომა** და **განცხრომაჲ**, რომელიც უკავშირდება ლხინს, ზეიმს: „განცხრომა 0-1 იგი ... განსცხრების გუნდსა თანა ანგელოზთასა III 106,15. პირველ, ვითარცა მექორწინენი, განვსცხრებოდეთ II 190, 13 [ცხერ].

განცხრომა-ჲ ვერ იკადრიან ... განცხრომაჲ I 284, 15. განცხრომის სახედ უბრძანა II 68, 14. რეცა განცხრომით რქუა პატრიარქსა II 154,15. განვიდიან ნეტარნი ესე ძმანი განცხრომად I 187,34. გ. ურთიერთას წარს[თ] ქრებოდეს 188,7. იწყის უბნობად, გ. II 75,19. არს ჩვეულებაჲ ყრმათა ველად განსვლისაჲ ... გ. 113, 16. არა თუ ცუდთა განცხრომათა და ჭამადთა ნაყროვნებისა უძღებებაჲ შორის მათსა იპოვის I 51,2 [ცხერ]. (ქართ. აგიოგ. სიმფ. ლექს. 2005; 160).

განსაცხრომელი გვხვდება დავით ჩუბინაშვილის ქართულ-რუსულ ლექსიკონში განცხრომის ბუდეში შესაქცევის, სანახაობის სინონიმად: „**განცხრომა**, სხ. ლხინობა, მხიარულობა, ნებივრობა; удовольствие, наслаждение, роскошь, (ვპ), ზ. ვდ. ვლხინობ, შევექცევი, ვმხიარულობ. წარმგებლობ. Наслаждатся, веселиться, тратиться, ვეფხ. 320; ისაე. 52-13, **განსაცხრომელი**, ზედ. შესაქცევი, увеселительный, თვალი განმცხრომელი, глазь надменный, ისაი. 5-15. **განცხრომილება**, ს. შექცევა, ლხინი, Наслаждение, **განცხრობა** (ვი), იგივე გაცხრომა (ჩუბინაშვილი, 1984, 223).

ლექსემა განსაცხრომელი დასტურდება ილია აბულაძესთან: „**განსაცხრომელ-ი** „სიხარული“ ღელვა, მღელვარება; სამხიარულებელი, სალხინო: „იყოს დაბნები... განსაცხრომელ კანჯართა“ O, - „იყვნენ დაბნები ... სიხარულ ვითა ველურთა“ G, ეს. 32, 14; „ყოველნი განსაცხრომელნი შენნი და ღელვანი შენნი მე ზედა-გარდამკდეს“ ფს.41.8; „ყოველნი განსაცხრომელნი შენნი მოავლინენ ჩემ ზედა“ ფს. 87, 8; უმჯობეს არს კაცისაჲ მისლვად სახლით განსაცხრომელით სახლად გლოვისა“ მ.სწ. 51, 12; „არიედ (ყუავილნი) რომელნიმე შუენიერნი ხილვად და განსაცხრომელად თუალთა“ მ.სწ. 83, 24. იხ. განცხრომა“ (აბულაძე, 1973, 68).

განმარტებითი ლექსიკონის მიხედვით განცხრომა არის: „განცხრომა (განცხრომისა) სახელი განცხრება ზმნის მოქმედებისა, – უადრესი კმაყოფილება, ნეტარება, სიტკბოება. ვეფხვის ლეკვი ვეფხვის რძეს შეექცეოდა: დედაშვილნი განცხრომაში იყვნენ (ვაჟა). ვინ იცის, კიდევ რამდენ ხანს ვიქნებოდი ასეთ განცხრომაში, რომ

ტელეფონი არ აწკარუნებულიყო (ვ. ჩეკურ.). ჩვეულება რჯულზე უმტკიცესიაო, უყვარს აბანოში განცხრომა (დ. კოკ. თარგმ.).

განცხრომით ზმნს. კმაყოფილებით, ნეტარებით, ტკბილად. ჩვენ აქ... ლაღად და განცხრომით ვატარებთ დროს (შ. დად.). განა მაქვს მე უფლება ნეტარებისა, თავდავიწყების, ამ წალკოტში განცხრომით ყოფნის (ო. ჩხ.). <http://www.ena.ge>

განსაცხრომელი (განსაცხრომლისა) ძვ. მიმდ. ვნებ. მყ. უაღრესად ნეტარი, დამატკობელი. აღმაფრენას მისცემოდა განსაცხრომელს (ვ. ბარნ.). <http://www.ena.ge>

როგორც ცნობილია, ზოგიერთი თეატრალურ-სანახაობითი წარმოდგენა ანტიკურ საქართველოში დიონისეს კულტთან იყო დაკავშირებული, რაც კიდევ ერთხელ მიუთითებს უძველესი ქართული სანახაობითი ხელოვნებისა და ბერძნული თეატრალური ხელოვნების კავშირზე. უნდა ვივარაოდოთ, რომ ჩვენმა წინაპრებმა უძველესი დღესასწაულებისადმი მიძღვნილ სანახაობებს ლხინის, მხიარულების აღმნიშვნელი ქართული სახელწოდება **განცხრომა** მიუსადაგეს, რომელიც შემდგომ სანახაობითი ხელოვნების ერთ-ერთი უძველესი სახეობის, რომელშიც მთავარი ადგილი ეკავა ცეკვასა და პანტომიმურ წარმოდგენას, ტერმინად იქცა. როგორც ტერმინი განცხრომა, ასევე მისგან ნაწარმოები განსაცხრომელი გარკვეული ემოციურ-ექსპრესიულობის მატარებელია და არაა ნეიტრალური ტერმინი. რადგან თეატრალურ სანახაობითი ხელოვნება თავისი არსით ყველაზე მძაფრად არის დაკავშირებული ემოციასა და ექსპრესიასთან, შესაძლებელია სწორედ ამიტომ ქართულ ენაში ნეიტრალურ და ბერძნულიდან შემოსულ ტერმინ ორქესტრას ემოციითა და ექსპრესიით დატვირთული ქართული ტერმინი განსაცხრომელი მიუსადაგეს.

ლიტერატურა:

- აბულაძე, ი. 1973. ძველი ქართული ენის ლექსიკონი. თბილისი: გამომცემლობა მეცნიერება.
- გამყრელიძე, თ. 2003. თეორიული ენათმეცნიერების კურსი. თბილისი: თსუ გამომცემლობა.
- ლობჯანიძე, ი. 2010. თეატრალური ლექსიკონი, თბილისი.
- მეგრელიძე, ი. 1980. მცირე თეატრალური ლექსიკონი. თბილისი: გამომცემლობა ხელოვნება.
- ორბელიანი, ს. 1991 ლექსიკონი ქართული, თბილისი, გამომცემლობა მერანი.
- უცხო სიტყვათა ლექსიკონი. 1989. შეადგინა მიხეილ ჭაბაშვილმა. თბილისი: გამომცემლობა თბილისი.
- ქართული აგიოგრაფიული სიმფონია ლექსიკონი. 2005. თბილისი: გამომცემლობა არტანუჯი.
- დამბაშიძე, რ. 1986. ქართული სამეცნიერო ტერმინოლოგია და მისი შედგენის ძირითადი პრინციპები. თბილისი: გამომცემლობა მეცნიერება.
- ჩუბინაშვილი, დ. 1984. ქართულ-რუსული ლექსიკონი. თბილისი: გამომცემლობა საბჭოთა საქართველო.
- ჩუბინაშვილი, ნ. 1961. ქართული ლექსიკონი. თბილისი: გამომცემლობა საბჭოთა საქართველო.
- ჭრელაშვილი, ი. 1999. ავტორეფერატი. თბილისი.
- ხელოვნების განმარტებითი ლექსიკონი. 1985. თბილისი: გამომცემლობა განათლება.

About one theatrical term

Lobjanidze Ivlika

Ilia State University, Tbilisi

Abstract

Georgian theatrical terminology is a part of the Georgian terminological system as a whole. Naturally, Georgian theatrical terminology is characterized by those features that are characteristic of terminology in general.

We will focus on one essential feature in theatrical terms, which we think is distinctive. In our opinion, art terminology, in contrast to scientific terminology, does not clearly express the emotional-expressive neutrality of terms. If we talk about the emotional-expressiveness of art terms, the most emotional-expressiveness is felt in the theater art among the branches of art, which is determined by the essence of the theater art, the term we have chosen "Gansaxromeli" will serve as a proof of this, which goes directly to the emotional-expressive plane.

In the original and translated monuments of Georgian literature of the Middle Ages, many Georgian theatrical terms are confirmed, among them "Gansaxromeli", which represented the Georgian equivalent of the orchestra.

We have to assume that our ancestors gave the spectacles dedicated to the ancient holidays the Georgian name "Gancxroma", which means fun, which later became the term for one of the oldest types of spectacular art, in which dance and pantomime performances took the main place, as well as the term "Gancxroma", as well as a certain work from it. It is a carrier of emotional expressiveness and is not a neutral term. Since the theatrical performance art is in its essence most closely related to emotion and expression, it is possible that this is why the neutral term orchestra, which came into the Georgian language from Greek, the Georgian term "Gansaxromeli", loaded with emotion and expression, was used.

Keywords: term, theater, emotional-expressiveness, "Gancxroma", "Gancxroma".